

Het aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Sneekermeergebied

Aanwijzingsbesluit Natura 2000-gebied Sneekermeergebied

Artikel 1 Aanwijzing Sneekermeergebied - Vogelrichtlijngebied

1. Als speciale beschermingszone als bedoeld in artikel 4, eerste en tweede lid, van Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (PbEU L 20)¹ wordt aangewezen, overeenkomstig de in de bijlage Gebiedsbegrenzingsen bij dit besluit aangegeven geometrische begrenzing, het gebied Sneekermeergebied.
2. De speciale beschermingszone wordt aangewezen voor de volgende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, eerste lid, van Richtlijn 2009/147/EG:

A045	Brandgans (<i>Branta leucopsis</i>)
A119	Porseleinhoen (<i>Porzana porzana</i>)
A122	Kwartelkoning (<i>Crex crex</i>)
A140	Goudplevier (<i>Pluvialis apricaria</i>)
A151	Kemphaan (<i>Philomachus pugnax</i>)

3. De speciale beschermingszone wordt aangewezen voor de volgende trekkende vogelsoorten, welke worden beschermd op grond van artikel 4, tweede lid, van Richtlijn 2009/147/EG:

A040	Kleine rietgans (<i>Anser brachyrhynchus</i>)
A041	Kolgans (<i>Anser albifrons</i>)
A050	Smient (<i>Anas penelope</i>)
A051	Krakeend (<i>Anas strepera</i>)
A052	Wintertaling (<i>Anas crecca</i>)
A053	Wilde eend (<i>Anas platyrhynchos</i>)
A056	Slobeend (<i>Anas clypeata</i>)
A125	Meerkoet (<i>Fulica atra</i>)
A142	Kievit (<i>Vanellus vanellus</i>)
A156	Grutto (<i>Limosa limosa</i>)
A160	Wulp (<i>Numenius arquata</i>)
A295	Rietzanger (<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>)

Artikel 2 Aanwijzing Natura 2000-gebied Sneekermeergebied

1. Deze aanwijzing gaat vergezeld van een nota van toelichting met bijlagen, die integraal deel uitmaakt van deze aanwijzing.
2. De in artikel 1 genoemde speciale beschermingszone vormt het Natura 2000-gebied Sneekermeergebied.

¹ Dit betreft een geconsolideerde versie van Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979, inclusief wijzigingen die sindsdien op de richtlijn van toepassing zijn. Met uitzondering van de bijlagen en verwijzingen is de tekst van de richtlijn inhoudelijk niet gewijzigd.

Artikel 3 Exclaveringsformule

1. Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in paragraaf 3.3 van de nota van toelichting wordt afgeweken. Hiervoor gelden de peildata, genoemd in paragraaf 3.3 van de nota van toelichting.
2. Voor de toepassing van het eerste lid wordt verstaan onder:
 - a. bebouwing: één of meer gebouwen of bouwwerken, geen gebouwen zijnde;
 - b. bouwwerk: constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal die direct of indirect met de grond is verbonden of direct of indirect steun vindt in of op de grond;
 - c. gebouw: bouwwerk dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt;
 - d. erven: onmiddellijk aan een woning of ander gebouw gelegen, daarbij behorende en daarmee in gebruik zijnde terreinen;
 - e. tuinen: in de onmiddellijke nabijheid van een woning of ander gebouw gelegen intensief onderhouden terreinen, beplant met siergewassen en gazons, of in gebruik als moestuin, die zich duidelijk onderscheiden van de omgeving en veelal, omheind zijn door middel van een afrastering, schutting, muur of haag of geheel of gedeeltelijk zijn omgeven door een sloot;
 - f. verhardingen: kunstmatige verhardingen zoals verharde wegen, pleinen, parkeervoorzieningen, erfverhardingen en steenglidingen met inbegrip van in wegen liggende bruggen en duikers en de tot wegen behorende paden en bermen of zijkanten;
 - g. hoofdspoorweg: op grond van artikel 2 van de spoorwegwet als hoofdspoorweg aangewezen spoorweg. Voor de begrenzing langs hoofdspoorwegen geldt artikel 3.5 van het omgevingsbesluit (beperkingengebied hoofdspoorweginfrastructuur).

Artikel 4 Instandhoudingsdoelstellingen Vogelrichtlijn: broedvogels en niet-broedvogels

1. De instandhoudingsdoelstellingen voor de broedvogels van de soorten, bedoeld in artikel 3.58, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, worden vastgesteld in paragraaf 5.3 van de nota van toelichting.
2. De instandhoudingsdoelstellingen voor niet-broedvogels van de soorten, bedoeld in artikel 3.58, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving, worden vastgesteld in paragraaf 5.4 van de nota van toelichting.

Bijlage Nota van toelichting

1. INLEIDING

Het gebied Sneekerveergebied is aangewezen als speciale beschermingszone in het kader van de Richtlijn 2009/147/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 30 november 2009 inzake het behoud van de vogelstand (hierna Vogelrichtlijn). Deze speciale beschermingszone vormt het Natura 2000-gebied Sneekerveergebied. Het besluit bevat de begrenzing en de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied.

Artikel 1 van het besluit regelt de aanwijzing van het gebied onder de Vogelrichtlijn en refereert voor de begrenzing van dit gebied naar de bijlage Gebiedsbegrenzings. Daarnaast worden de vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied van belang is en waarvoor het wordt geacht te zijn aangewezen.

Artikel 2 van het besluit introduceert de nota van toelichting en benadrukt dat het besluit niet te lezen is zonder de nota van toelichting. Daarnaast wordt in dit deel van het besluit het Natura 2000-gebied Sneekerveergebied gevormd uit het Vogelrichtlijngebied.

Artikel 3 van het besluit regelt de uitgezonderde delen van het in artikel 1 aangewezen gebied.

Artikel 4 van het besluit bepaalt dat er voor het gebied instandhoudingsdoelstellingen verwezenlijkt dienen te worden. De doelstelling van artikel 4 heeft betrekking op de in artikel 1 opgesomde vogelsoorten. De vogels waarvoor instandhoudingsdoelstellingen zijn vastgesteld, zijn geselecteerd aan de hand van de criteria die destijds zijn gebruikt bij de aanwijzing van de Vogelrichtlijngebieden in 2000.

In hoofdstuk 2 van deze nota van toelichting wordt de aanwijzing onder de Vogelrichtlijn kort toegelicht.

Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 een gebiedsbeschrijving gegeven en wordt ingegaan op eventuele grenswijzigingen die zijn doorgevoerd nadat het gebied als Vogelrichtlijngebied is aangewezen. Tevens wordt in hoofdstuk 3 de bij dit besluit behorende begrenzing toegelicht.

In hoofdstuk 4 wordt een opsomming gegeven van soorten waaraan het gebied zijn betekenis ontleent.

In hoofdstuk 5 worden de algemene instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd en worden de specifieke instandhoudingsdoelstellingen, genoemd in artikel 4, nader toegelicht. Er wordt aangegeven in welke richting de instandhoudingsdoelstelling zich zal moeten ontwikkelen.

Bij de nota van toelichting is een bijlage A gevoegd met illustraties van grenswijzigingen indien van toepassing; die illustraties laten zien welke terreindelen na de eerste aanwijzing zijn vervallen of zijn toegevoegd als onderdeel van de speciale beschermingszone in de zin van de Vogelrichtlijn. Anders dan de andere bijlage bij de toelichting maakt bijlage A geen integraal onderdeel uit van dit besluit, aangezien er sinds de inwerkingtreding van de Omgevingswet enkel nog rechten worden verleend aan de geometrische begrenzing. Bijlage B omvat een nadere onderbouwing van de wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen en van de toewijzing van en wijzigingen in de instandhoudingsdoelstellingen.

Er is een appendix toegevoegd aan dit besluit waarin een toelichting wordt gegeven op de selectie- en begrenzingscriteria die bij de aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied Sneekerveergebied gebruikt zijn. Deze paragrafen komen uit de nota van toelichting van het Vogelrichtlijnbesluit.

2. AANWIJZING VOGELRICHTLIJN

Artikel 1 van dit besluit voorziet in de aanwijzing van het gebied Sneekerveergebied als speciale beschermingszone onder de Vogelrichtlijn (verder aangeduid als "Vogelrichtlijngebied"). Het gebied is op 24 maart 2000 (N/2000/313) aangewezen. Bij de Europese Commissie is dit gebied bekend onder nummer NL9802047.

Naast mogelijke grenswijzigingen kan er ook een wijziging plaatsvinden bij de vogelsoorten, waarvoor dit gebied destijds is aangewezen. Deze eventuele wijzigingen worden toegelicht in bijlage B. In dit besluit worden alle vogelsoorten opgesomd waarvoor het gebied wordt geacht te zijn aangewezen.

Dit Vogelrichtlijngebied wordt sinds het Natura 2000-aanwijzingsbesluit van 27 december 2010 aangeduid als Natura 2000-gebied Sneekerveergebied (landelijk gebiedsnummer 012).

Natura 2000 is het samenhangende Europees ecologisch netwerk bestaande uit de gebieden aangewezen onder de Habitatrichtlijn en onder de Vogelrichtlijn. Dit netwerk moet de betrokken natuurlijke habitattypen en leefgebieden van Habitatrichtlijn- en Vogelrichtlijnsoorten in een gunstige staat van instandhouding behouden of, in voorkomend geval, herstellen. De instandhoudingsdoelstellingen (artikel 4 en hoofdstuk 5) en de begrenzing zijn in algemene zin nader toegelicht in het Natura 2000 doelendocument (2006)². Dit document geeft het beleidskader van de geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen weer en de daarbij gehanteerde systematiek. Beschrijvingen van habitattypen en (vogel)soorten waarvoor doelen zijn vastgesteld, zijn opgenomen in het Natura 2000 profielendocument (2008)³. Voor de beschrijving van de grutto als broedvogel is tegelijkertijd met de publicatie van het wijzigingsbesluit van 2025 een profiel gepubliceerd.

Het Natura 2000-gebied Sneekermeeergebied ligt in de provincie Fryslân en behoort tot het grondgebied van de gemeenten De Fryske Marren, Leeuwarden en Súdwest-Fryslân.

3. GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEGRENZING

3.1 Gebiedsbeschrijving

Sneekermeer, Goëngarijsterpoelen, Terkaplesterpoelen en De Blaugerzen zijn historisch en geomorfologisch te beschouwen als één gebied. Het Natura 2000-gebied kan worden gekenschetst als een vrijwel open landschap. Kenmerkend voor het centrale merengebied in Friesland is de afwisseling tussen grotere en kleinere wateroppervlakken, omgeven door kades en rietkragen en zoetwatermoerassen en uitgestrekte graslandpolders. De waterdiepte varieert overwegend tussen de 1 en 2 meter. In het gebied komen diverse eilandpolders voor.

Aan het begin van de jaartelling moet het Lage Midden van Friesland, waar dit gebied deel van uit maakt, hebben bestaan uit uitgestrekte zeggenmoerassen en moerasbossen. Vanaf ongeveer de tiende eeuw werd het gebied op kleine schaal in gebruik genomen. Hoewel in de loop van deze eeuw vele duizenden hectares door bemaling en bekading tot winterpolder zijn omgevormd, komen in het gebied nog relatief veel boezemlanden en zomerpolders voor. Veel boezemlanden liggen hier nog hoog genoeg om 's zomers via slootjes en greppels vrij op de boezem te kunnen afwateren.

3.2 Landschappelijke context en kenmerken begrenzing

Sneekermeeergebied behoort tot het Natura 2000-landschap “Meren en Moerassen”.

De grenzen van een Vogelrichtlijngebied worden bepaald door het gebruik dat de aanwezige bijlage I-soorten, en/of trekkende watervogels, en/of overige trekkende vogels ervan maken, waarbij wordt uitgegaan van landschapsecologische eenheden en de biotoop-eisen van de betrokken vogelsoorten, voor zover het gaat om de soorten die in het besluit van 2010 waren aangewezen (en dus niet om de grutto als broedvogel waarvoor het gebied in 2025 is aangewezen).

Het gebied Sneekermeer c.a. is aangewezen als Vogelrichtlijngebied vanwege de aanwezigheid van open water, graslanden en moeraszones die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in artikel 4 van de richtlijn bedoelde vogelsoorten. Het is een watergebied dat het leefgebied vormt van soorten van Bijlage I van de Vogelrichtlijn (art. 4.1), en fungeert tevens als broedgebied, overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (art. 4.2). De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en/of voortplanten van bedoelde vogelsoorten⁴.

3.3 Geometrische begrenzing en oppervlakte

De geometrische begrenzing van het Natura 2000-gebied Sneekermeeergebied is weergegeven in de bij dit besluit behorende bijlage Gebiedsbegrenzings. Globaal gaat het om het watergebied met aansluitende oeverlanden en graslanden ten oosten van Sneek in de omgeving van Terherne. In het noordwesten wordt het gebied globaal begrensd door de Griene Dyk, in het noordoosten door de kade van het Sneekermeer (onder andere Mardyk), oever Terklapsterpoelen, Terhernsterdyk en Deel en in het zuidoosten

² Ministerie van LNV (2006): Natura 2000 doelendocument. Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

³ Ministerie van LNV (2008): Natura 2000 profielendocument. Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, Den Haag.

⁴ De wijze van begrenzing van Vogelrichtlijngebieden is toegelicht in de Nota van Antwoord Vogelrichtlijn (2000), bijlage 1, Selectiecriteria en methode van begrenzing.

achtereenvolgens door Akkrumerrak, Wijde Geeuw, Oude Geeuw, een stukje van de Zwarte Sloot en de zuidgrens van de Petgaten (tot aan de weg Graverij). Ter hoogte van de Zwarte Sloot loopt de grens in noordoostelijke richting terug naar De Dolte en vandaar in noordwestelijke richting naar de Lange Sloot, vanwaar de grens merendeels samenvalt met de kade van Terkaplesterpoelen, Sneekermeer en Goëngarijsterpoelen tot de Noorder Oudeweg. In het zuidwesten omvat het gebied de volgende delen: Kop Bloksloot, Jentjemeer, Langstaartenpoel; vervolgens loopt de westgrens langs de Hollegracht, Modderige Geeuw en de Houkesloot.

Het Natura 2000-gebied beslaat een oppervlakte van 2.280 ha. Dit cijfer betreft de bruto-oppervlakte, omdat bij de berekening geen rekening is gehouden met in de geometrische begrenzing, tekstueel uitgesloten delen (zie artikel 3 en hierna).

Voor de begrenzing van Natura 2000-gebieden geldt de volgende exclaveringsformule: Bestaande bebouwing, tuinen, erven, verharding en hoofdspoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied, tenzij daarvan in deze paragraaf wordt afgeweken. Voor de gebruikte begrippen gelden de definities (voor zover van toepassing in het onderhavige gebied) zoals die omschreven zijn in artikel 3. Daar waar de geometrische begrenzing en de exclaveringsformule niet overeenstemmen, is de exclaveringsformule doorslaggevend.

Voor de toepassing van de begrenzing en de exclaveringsformule van artikel 3 gelden er peildata:

- 24 maart 2000 voor de gebiedsdelen die zijn aangewezen als Vogelrichtlijngebied.

De begrenzing van het Vogelrichtlijngebied is op enkele technische punten verbeterd (2010):

- Bestaande bebouwing (inclusief erven en tuinen; reeds tekstueel geëxclaveerd) waar geen Natura 2000-waarden voorkomen, is waar mogelijk op grond van kadastrale of topografische lijnen buiten de begrenzing gebracht.
- Verharde wegen en bebouwing, die reeds tekstueel waren geëxclaveerd, zijn aan de rand van het gebied zoveel mogelijk buiten de begrenzing gebracht.
- De begrenzing is waar mogelijk gelegd langs topografisch herkenbare lijnen, zoals wegen, wateren, perceelscheidingen en bosranden.
- Overlap van 5 meter of minder met kadastrale percelen die grotendeels buiten het gebied zijn gelegen is, gelet op de kadastrale inschrijving⁵, waar mogelijk beperkt. Dit betekent dat aldaar de kadastrale lijn is aangehouden. Deze werkwijze is alleen gevolgd op plekken waar geen Natura 2000-waarden aanwezig zijn.

Overige wijzigingen van meer dan 1 ha worden in de volgende alinea toegelicht.

De tekstuele exclavering van drie eilanden vermeld in paragraaf 3.3 van besluit N/2000/313 is in de geometrische begrenzing uitgevoerd (2010).

4. NATURA 2000-WAARDEN

4.1 Inleiding

In artikel 1 is een opsomming gegeven van de waarden waaraan het gebied zijn betekenis als Vogelrichtlijngebied ontleent. Paragraaf 4.2.1 vermeldt de vogelsoorten waarvoor het gebied onder de Vogelrichtlijn is aangewezen. Op alle vermelde Natura 2000-waarden is een instandhoudingsdoelstelling van toepassing (zie artikel 4 en hoofdstuk 5). In paragraaf 4.3 wordt beschreven welke selectiecriteria op het Vogelrichtlijngebied van toepassing zijn.

4.2 Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen

4.2.1 Vogelrichtlijn: vogelsoorten (bijlage I en artikel 4.2)

Het gebied is aangewezen voor de volgende soorten opgenomen in bijlage I van de Vogelrichtlijn:

A045	Brandgans (<i>Branta leucopsis</i>)
A119	Porseleinhoen (<i>Porzana porzana</i>)

⁵ Conform artikel 15 van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken (Stb. 2004, 31) is dit besluit, wat betreft de kadastrale percelen die geheel of gedeeltelijk binnen het aangewezen gebied zijn gelegen, in de kadastrale registratie als beperking ingeschreven.

A122	Kwartelkoning (<i>Crex crex</i>)
A140	Goudplevier (<i>Pluvialis apricaria</i>)
A151	Kemphaan (<i>Philomachus pugnax</i>)

Verder is het gebied aangewezen voor de volgende andere geregeld voorkomende trekvogels waarvoor het gebied van betekenis is als broed-, rui- en/of overwinteringsgebied en rustplaatsen in hun trekzones (artikel 4.2):

A040	Kleine rietgans (<i>Anser brachyrhynchus</i>)
A041	Kolgans (<i>Anser albifrons</i>)
A050	Smient (<i>Anas penelope</i>)
A051	Krakeend (<i>Anas strepera</i>)
A052	Wintertaling (<i>Anas crecca</i>)
A053	Wilde eend (<i>Anas platyrhynchos</i>)
A056	Slobeend (<i>Anas clypeata</i>)
A125	Meerkoet (<i>Fulica atra</i>)
A142	Kievit (<i>Vanellus vanellus</i>)
A156	Grutto (<i>Limosa limosa</i>)
A160	Wulp (<i>Numenius arquata</i>)
A295	Rietzanger (<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>)

Wijzigingen ten opzichte van de aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (2000) en/of het ontwerpbesluit (2007) zijn verklaard in bijlage B.1 van deze nota van toelichting.

4.3 Vogelrichtlijn: vogelsoorten waarvoor het gebied aan de selectiecriteria voldoet

In het eerste aanwijzingsbesluit (27 december 2000) staat de primaire onderbouwing van de selectie als Vogelrichtlijngebied (zie de appendix). De grutto voldeed reeds in 2000 als niet-broedvogel aan de landelijke criteria voor gebiedsselectie, maar het gebied Sneekermeergebied voldeed in 2000 voor deze soort nog niet aan deze criteria. Inmiddels voldoet de grutto als niet-broedvogel op basis van de foerageerfunctie en de slaapfunctie wél aan de criteria voor gebiedsselectie en daarom wordt de onderbouwing als volgt aangevuld:

Sneekermeergebied kwalificeert als Vogelrichtlijngebied omdat het geregeld voorkomt dat zich een aantal individuen van minstens 1% van de biogeografische populatie verzamelt voor de foerageerfunctie en de slaapfunctie. Het begrensde gebied bevat gemiddeld 3 % van de biogeografische populatie van de grutto in de seizoenen 2017/2018 tot 2022/2023.

Soort van artikel 4.2 waarvoor het gebied aan de 1%-drempel voldoet (niet-broedvogels)

Soort	Art. 4	Biogeogr. Populatie ^a	1% Biopop ^b	% in sbz ^c	Telperiode
A156 Grutto	2	West-Europese/West-Afrikaanse	790	3%	2017/2018-2022/2023

- Biogeografische populatie waartoe het overgrote deel van de in Nederland niet-broedende exemplaren van deze soort wordt gerekend.
- Drempelwaarde zijnde 1% van de betreffende biogeografische populatie.
- Het gemiddelde aantal in het onderhavige gebied is uitgedrukt als percentage van de biogeografische populatie.

5. INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN

5.1 Inleiding

Het ecologisch netwerk Natura 2000 moet de betrokken natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding behouden of in voorkomend geval herstellen. Onder het begrip “instandhouding” wordt een geheel aan maatregelen verstaan die nodig zijn voor het behoud of herstel van natuurlijke habitats en populaties van wilde diersoorten en plantensoorten in een gunstige staat van instandhouding. Ingevolge artikel 4, vierde lid, Habitatrichtlijn worden bij aanwijzing als Habitatrichtlijngebied “tevens de prioriteiten vast[gesteld] gelet op het belang van de gebieden voor het in een gunstige staat van instandhouding behouden of herstellen van een type natuurlijke habitat [...] of van een soort [...] alsmede voor de coherentie van Natura 2000 en gelet op de voor dat gebied bestaande dreiging van achteruitgang en vernietiging”.

Deze bepaling is in artikel 3.58, eerste lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) nader uitgewerkt. Op grond van dit artikel bestaat de verplichting om in een aanwijzing doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van leefgebieden van vogelsoorten dan wel doelstellingen ten aanzien van de instandhouding van natuurlijke habitats of populaties van de in het wild levende diersoorten en plantensoorten op te nemen. Om die reden zijn voor elk Natura 2000-gebied instandhoudingsdoelstellingen ontwikkeld, waarbij per habitattypen en per (vogel)soort is uitgegaan van landelijke doelen en de bijdrage die een gebied redelijkerwijs kan leveren voor het bereiken van een gunstige staat van instandhouding op landelijk niveau. Voor zover van toepassing is daarbij aangegeven welke habitattypen en/of (vogel)soorten ten koste mogen gaan van andere habitattypen en (vogel)soorten. Bij broedvogelsoorten met een regionale doelstelling is in de toelichting aangegeven wat in een bepaalde periode de minimale en maximale bijdrage van het betreffende gebied aan het regionale doelniveau is geweest.

Niet alle instandhoudingsdoelstellingen zijn in dit aanwijzingsbesluit gekwantificeerd (daarvoor moet een habitatkaart of beheerplan worden geraadpleegd). In die gevallen is het voor het bepalen van wat in de instandhoudingsdoelstellingen onder “behoud” dan wel “uitbreiding” of “verbetering” moet worden verstaan belangrijk te weten wat de referentiesituatie (of “nulsituatie”) is waarmee deze termen moeten worden vergeleken. Dat is eveneens van belang voor het handhaven van het verslechteringsverbod. De situatie ten tijde van het publiceren van een aanwijzingsbesluit is bepalend voor wat onder “behoud” moet worden verstaan en vanaf welk niveau “uitbreiding” en “verbetering” nagestreefd moet worden. De instandhoudingsdoelstellingen die niet geconcretiseerd zijn moeten dus zó begrepen worden, dat het behoudsniveau van de soorten betrekking heeft op omvang en kwaliteit leefgebied en omvang populatie, zoals aanwezig op de datum van aanwijzen. Dit is tevens het niveau van waaraf “uitbreiding” en “verbetering” nagestreefd moet worden. Voor specifiek de grutto geldt 2025 als referentiedatum, aangezien in dat jaar voor de soort een nieuwe en een aangepaste instandhoudingsdoelstelling zijn opgenomen.

Voor soorten is het leefgebied medebepalend en geldt een verdeling in omvang en kwaliteit van het leefgebied⁶. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een soort, waarvan het populatiedoel niet is geconcretiseerd met een getal, is altijd in de vorm van “behoud” of “uitbreiding” van de omvang van het leefgebied en van “behoud” of “verbetering” van de kwaliteit van het leefgebied voor “behoud” of “uitbreiding” van de populatie. De aanduiding van de instandhoudingsdoelstelling van een vogelrichtlijnsoort waarbij het populatiedoel is geconcretiseerd met een getal is het doel in de vorm van “behoud” of “uitbreiding” van de omvang van het leefgebied en van “behoud” of “verbetering” van de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een geconcretiseerde populatieomvang⁷. In deze formulering wordt er met de woorden “voor” of “met een draagkracht voor” een koppeling aangebracht tussen de doelcomponent leefgebied en de doelcomponent populatie. Dat heeft zijn oorzaak in het feit dat maatregelen in de regel aangrijpen op het leefgebied van de soort en niet op de soort zelf (het directe effect op het leefgebied werkt via het leefgebied indirect door op de soort). Dat laat echter onverlet dat ook de populatieomvang tot de instandhoudingsdoelstelling behoort en niet slechts van ondergeschikt of indicatief belang is⁸.

In bijlage B.2 van deze nota van toelichting is een overzicht opgenomen van alle gebiedsdoelstellingen per Natura 2000-waarde.

⁶ Bij niet-broedvogels wordt daarbij (voor zover bekend) onderscheid gemaakt tussen het leefgebied voor een foeragerende populatie en voor een slapende populatie, omdat de aantallen van die populaties verschillend zijn en omdat het leefgebied voor foerageren en slapen verschillend kan zijn.

⁷ Voor het vaststellen van de instandhoudingsdoelstellingen en actuele aantallen voor vogels is de volgende afrondingssystematiek gebruikt: 1-20 = niet afronden, 21-100 = afronden op vijftallen, 100-1.000 = afronden op tientallen, >1.000 = afronden op honderdtallen.

⁸ Uit jurisprudentie blijkt dat hierover misverstanden zijn gerezen. Aanleiding hiervoor was kennelijk de toelichting op pagina 63 van het Natura 2000 doelendocument (Ministerie van LNV, 2006), over de betekenis van de aantallen die voor vogels worden genoemd. Die toelichting wekte kennelijk (ten onrechte) de indruk dat de populatieomvang niet tot de instandhoudingsdoelstelling behoort.

Voor de Natura 2000-gebieden zullen in beheerplannen instandhoudingsmaatregelen worden uitgewerkt die beantwoorden aan de gebiedsspecifieke ecologische vereisten van de betrokken natuurlijke habitats en (vogel)soorten.

Als verdere invulling van het stellen van prioriteiten zijn voor de acht onderscheiden Natura 2000-landschappen kernopgaven geformuleerd op grond van de daar voorkomende habitattypen en soorten, de landelijke betekenis van deze waarden binnen het betreffende landschap, de belangrijkste verbeteropgaven en de beïnvloedingsmogelijkheden. Per landschap omvatten ze de belangrijkste behoud- en herstelopgaven. De kernopgaven stellen prioriteiten ("richting geven") en geven overeenkomsten en verschillen tussen en binnen de gebieden aan. Zij hebben in het bijzonder betrekking op habitattypen en (vogel)soorten die sterk onder druk staan en/of waarvoor Nederland van groot of zeer groot belang is. De kernopgaven worden per Natura 2000-landschap behandeld en opgesomd in hoofdstuk 5 van het Natura 2000 doelen-document (2006).

5.2 Algemene doelen

Behoud en indien van toepassing herstel van:

1. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de ecologische samenhang van Natura 2000 zowel binnen Nederland als binnen de Europese Unie;
2. de bijdrage van het Natura 2000-gebied aan de biologische diversiteit en aan de gunstige staat van instandhouding van natuurlijke habitats en soorten binnen de Europese Unie, die zijn opgenomen in bijlage I of bijlage II van de Habitatrichtlijn. Dit behelst de benodigde bijdrage van het gebied aan het streven naar een op landelijk niveau gunstige staat van instandhouding voor de habitattypen en de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
3. de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, inclusief de samenhang van de structuur en functies van de habitattypen en van de soorten waarvoor het gebied is aangewezen;
4. de op het gebied van toepassing zijnde ecologische vereisten van de habitattypen en soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

5.3 Vogelrichtlijn: broedvogels

A119	Porseleinhoen
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 2 paren.
Toelichting	Het porseleinhoen is een zeer schaarse broedvogel, aanwezig op graslanden die tot ver in het broedseizoen nat blijven, met maximaal 2 paren. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Friese merengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.
A122	Kwartelkoning
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 2 paren.
Toelichting	De kwartelkoning is een zeer schaarse, niet jaarlijks voorkomende broedvogel, aanwezig op ruige, veelal vochtige, graslanden met maximaal 3 paren. Van oorsprong is de soort een reguliere broedvogel van het Friese weidegebied. Gezien de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is behoud van de populatie op een relatief hoog niveau gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Friese merengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.
A151	Kemphaan
Doel	Uitbreiding omvang en/of verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 20 paren.
Toelichting	De kemphaan is van oorsprong een talrijke broedvogel van vochtige tot natte graslanden, met in 1987 nog een populatie van 35 paren. De populatie is, in lijn met de algehele tendens in Nederland, sterk afgenomen. In 2002 zijn nog 4 paren waargenomen op een landelijke populatie van 105. Gezien de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding is uitbreiding van de populatie gewenst. Het gebied levert onvoldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie, maar draagt wel bij aan de draagkracht in de regio Friese merengebied ten behoeve van een regionale sleutelpopulatie.
A156	Grutto

Doel Uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van tenminste 190 broedparen.

Toelichting De grutto broedt al geruime tijd in dit gebied. De populatie had een negatieve trend, maar is nu enkele jaren stabiel met een huidige populatie van 100 broedparen. De soort broedt op meerdere locaties in het gebied, maar voornamelijk in het zuidwesten, in polder Kop Bloksloot, en in het zuidoosten, in De Blaagerzen. Vanwege de landelijk zeer ongunstige staat van instandhouding van de populatie is uitbreiding van de populatie (t.o.v. 2025) noodzakelijk. Gezien het landelijke doel voor de populatie, is het belangrijk dat de potentie voor ten minste 190 broedparen wordt benut. Daarvoor is het belangrijk dat de draagkracht van het gebied voortdurend toeneemt, zodanig dat er in 2050 190 paren kunnen broeden. Deze populatieomvang is in 2050 haalbaar. Deze populatieomvang is kleiner dan de omvang die in het verleden is voorgekomen. Het gebied levert voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

A295 Rietzanger

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 370 paren.

Toelichting De rietlanden van het Sneekmeer herbergen één van de sleutelpopulaties van de rietzanger in het Friese merengebied. In 1994 werden ten minste 125 paren vastgesteld. Voor de periode 1999-2003 wordt het gemiddeld aantal paren geschat op 370. Gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding met betrekking tot de populatieomvang, is behoud voldoende. Het gebied heeft voldoende draagkracht voor een sleutelpopulatie.

5.4 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

A040 Kleine rietgans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 580 vogels (seizoensmaximum).

Toelichting Aantallen kleine rietganzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als slaappleaats. Het Sneekmeergebied levert één van de grootste bijdragen in Nederland. Rond 1990 was er sprake van verhoogde aantallen, net als bij andere graseters, maar de totale data zijn nog niet geschikt voor een trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A041 Kolgans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.400 vogels (seizoensgemiddelde) voor het foerageergebied en gemiddeld 91.800 vogels (seizoensmaximum) voor het gebied als slaappleaats.

Toelichting Aantallen kolganzen zijn van nationale en internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaappleaats. Het betreft de grootste slaappleaats voor de kolgans binnen het Natura 2000-netwerk. Het aantalsverloop vertoont voor foeragerende vogels een piek eind jaren tachtig, net als bij andere graseters, afgezien daarvan zijn aantallen min of meer stabiel. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

A045 Brandgans

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 740 vogels (seizoensgemiddelde) voor het foerageergebied en gemiddeld 60.300 vogels (seizoensmaximum) voor het gebied als slaappleaats.

Toelichting Aantallen brandganzen zijn van grote nationale en grote internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied en als slaappleaats. Het betreft de grootste slaappleaats voor de brandgans binnen het Natura 2000-netwerk. Het aantalsverloop vertoont voor foeragerende vogels een positieve tendens, maar deze is niet significant door grote fluctuaties (verhoogde aantallen rond 1990, net als bij andere graseters). Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig. De doelstelling heeft geen betrekking op de eventuele functie van het gebied als broedgebied voor deze soort.

A050 Smient

Doel Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 5.900 vogels (seizoensgemiddelde).

Toelichting Aantallen smienten zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als slaappleaats en als foerageergebied. Er was sprake van hoge aantallen rond 1990, net als bij andere graseters, daarna

	heeft een afname plaatsgevonden. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
A051	Krakeend
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 220 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen krakeenden zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendanalyse. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
A052	Wintertaling
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 890 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de wintertaling met name een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. Er is geen landelijke herstelopgave van toepassing dus handhaving van de huidige situatie is voldoende.
A053	Wilde eend
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.500 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de wilde eend met name een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
A056	Slobeend
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 150 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Aantallen slobeenden zijn van internationale betekenis. Het gebied heeft voor de slobeend met name een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.
A125	Meerkoet
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.700 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de meerkoet met name een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. Behoud van de huidige situatie is voldoende gezien de landelijk gunstige staat van instandhouding.
A140	Goudplevier
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 520 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de goudplevier met name een functie als foerageergebied. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. De landelijke herstelopgave is met name gebaseerd op de situatie buiten het Natura 2000-netwerk. Handhaving van de huidige situatie in het Sneekermeergebied is daarom voldoende.
A142	Kievit
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 3.500 vogels (seizoensgemiddelde).
Toelichting	Het gebied heeft voor de kievit onder andere een functie als foerageergebied en als slaapplek. Het gebied levert één van de grootste bijdragen binnen het Natura 2000-netwerk. De data zijn nog niet geschikt voor een trendbeoordeling. Behoud van de huidige situatie is voldoende, op landelijk niveau is geen herstelopgave geformuleerd.

A151	Kemphaan
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 960 vogels (seizoensmaximum) voor het foerageergebied en gemiddeld 5.200 vogels (seizoensmaximum) voor het gebied als slaappleaats.
Toelichting	Aantallen kemphanen zijn van grote nationale betekenis. Het gebied heeft met name een functie als foera-geergebied en als slaappleaats, het gebied levert als slaappleaats na de Friese IJsselmeerkust en de Witte en Zwarte Brekken de grootste relatieve bijdrage in Nederland. De data zijn nog niet geschikt voor een trendana-lyse. Er is geen landelijke herstelopgave van toepassing dus handhaving van de huidige situatie is voldoende.
A156	Grutto
Doel	Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een foeragerende populatie van gemiddeld 150 vogels (seizoensgemiddelde) en behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draag-kracht voor een slapende populatie van gemiddeld 2.100 vogels (seizoensmaximum).
Toelichting	Aantallen grutto's zijn van internationaal en nationaal belang. De populatie foeragerende grutto's heeft een gemiddeld seizoensgemiddelde van 130 individuen in de periode 2017/2018-2022/2023. In dezelfde periode bedroeg het gemiddelde seizoensmaximum van de in het gebied slapende grutto's 2.100 vogels. Grutto's foerageren in meerdere locaties in het gebied, maar voornamelijk in het zuidwesten, in polder Kop Bloksloot, en in het zuidoosten, in De Blaauwgronden. De rust- en slaappleaatsen bevinden zich op natte locaties (plas-dras) in en rond dezelfde locaties. De recente beoordeling van de landelijke staat van instandhouding is ongunstig voor de aspecten kwaliteit leefgebied en omvang populatie. Het is noodzakelijk dat het leefgebied en de po-pulatie zo snel mogelijk worden hersteld tot een populatieaantal van ten minste 150 foeragerende vogels ⁹ . De verbetering van het leefgebied is alleen noodzakelijk voor zover er verslechtering heeft plaatsgevonden van het leefgebied sinds de aanwijzing als Vogelrichtlijngebied. Een verdere verbetering van de kwaliteit van het leefgebied respectievelijk uitbreiding van de populatie is niet noodzakelijk, omdat de landelijk zeer ongun-stige staat van instandhouding vooral betrekking heeft op gebieden buiten het Natura 2000-netwerk.
A160	Wulp
Doel	Behoud omvang en kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 1.000 vogels (seizoensmaximum).
Toelichting	Het gebied heeft voor de wulp met name een functie als slaappleaats. Trendgegevens zijn niet beschikbaar. Handhaving van de huidige situatie is voldoende want de landelijke staat van instandhouding is gunstig.

Bijlage A

Bijlage A is niet van toepassing op dit besluit.

Bijlage B

Nadere onderbouwing van wijzigingen in Natura 2000-waarden waarvoor het gebied is aangewezen en van de toewijzing van en wijzigingen in de instandhoudingsdoelstellingen.

B.1 Wijzigingen in vogelsoorten ten opzichte van aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (2000) en/of het ontwerpbesluit (2007) (paragraaf 4.2.1)

De vogelsoorten waarvoor het gebied in 2000 is aangewezen, zijn indertijd ontleend aan SOVON (2000)¹⁰. De numerieke criteria die daarin zijn opgenomen zijn ontleend aan de Nota van Antwoord Vogelrichtlijn (2000)¹¹. Een gebied wordt slechts aangewezen voor soorten waarvoor het gebied van landelijke betekenis is. Hiervan is in beginsel sprake indien het gebied minstens 1% van de landelijke broedpopulatie herbergt, indien 0,1% van de biogeografische populatie geregeld in het gebied verblijft of indien het gebied in combinatie met andere gebieden voldoende bijdrage kan leveren aan een sleutelpopulatie.

⁹ Voor foeragerende grutto's was de behoudsdoelstelling in het besluit van 2009 110 vogels (seizoensgemiddelde). Met de huidige kennis had de instandhoudingsdoelstelling een populatie van gemiddeld 150 vogels (seizoensgemiddelde) moeten zijn. Dit is met het besluit van 2025 gecorrigeerd.

¹⁰ SOVON (2000): Belangrijke vogelgebieden in Nederland 1993-97. SOVON-informatierapport 2000/01. SOVON Vogelonderzoek Ne-derland, Beek-Ubbergen.

¹¹ Ministerie van LNV (2000): Nota van Antwoord Vogelrichtlijn, bijlage 1, selectiecriteria en methode van begrenzing. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Den Haag.

Voor eventuele toevoeging of verwijdering van vogelsoorten is gebruik gemaakt van SOVON & CBS (2005)¹² waarin de ontwikkeling van vogelaantallen in de laatste decennia is beschreven. Dit rapport heeft ten grondslag gelegen aan de formulering van de instandhoudingsdoelstellingen voor de Vogelrichtlijnsoorten. In bijlage 1 van dit rapport zijn de verschillen aangegeven tussen de soortenlijsten per gebied die in beide aangehaalde rapporten zijn opgenomen. Om ecologische redenen die in voorkomende gevallen hieronder zijn vermeld, is soms van deze algemene criteria afgeweken. Deze werkwijze heeft voor de lijst van vogelsoorten waarvoor dit gebied is aangewezen, de volgende consequenties:

- In afwijking van de oorspronkelijke aanwijzing als Vogelrichtlijngebied (2000), maar conform het ontwerpbesluit (2007), is het gebied niet aangewezen voor de volgende soort trekvogel zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn: aalscholver (A017) als niet-broedvogel. De aalscholver was in de oorspronkelijke aanwijzing als Vogelrichtlijngebied opgenomen op basis van een eenmalig hoog aantal. Het gebied herbergde minder dan 0,1% van de biogeografische populatie van de betreffende soort in de periode 1993-1997. Daarnaast is het gebied op basis van het huidige voorkomen voor de soort van relatief geringe betekenis (SOVON & CBS 2005).
- In aanvulling op het Natura 2000-aanwijzingsbesluit (2010) is in 2025 de volgende trekvogelsoort zoals bedoeld in artikel 4.2 van de Vogelrichtlijn toegevoegd als broedvogel: grutto (A156). Het gebied herbergt minstens 0,1% van de biogeografische populatie in de periode 2016-2021.

B.2 Toewijzing instandhoudingsdoelstellingen aan Natura 2000-gebieden (artikel 4 en hoofdstuk 5)

Voor zover de hier vermelde gebiedsdoelen en relatieve bijdragen betrekking hebben op de Natura 2000-gebieden die buiten dit aanwijzingsbesluit vallen en waarvan de definitieve besluiten op het moment van vaststelling van het onderhavige besluit nog niet zijn vastgesteld, moeten deze worden beschouwd als "indicatieve" opgaven en kunnen ze nog aan verandering onderhevig zijn.

In dit onderdeel wordt voor iedere Natura 2000-waarde waarvoor het onderhavige gebied is aangewezen, inzichtelijk gemaakt hoe de landelijke doelstelling¹³ is uitgewerkt in de Natura 2000-gebieden. De landelijke doelstellingen vormen een kader voor de formulering van instandhoudingsdoelstellingen op gebiedsniveau. De gebiedsdoelen bij elkaar "opgeteld", eventueel tezamen met een opgave buiten het Natura 2000-netwerk, hebben als som het landelijke doel. Onder iedere tabel wordt de landelijke staat van instandhouding van de betreffende Natura 2000-waarde vermeld. Indien de landelijke doelstelling van de betreffende waarde afwijkt van wat kan worden verwacht uit de landelijke staat van instandhouding, is dit hier gemotiveerd. Gebiedsdoelstellingen die afwijken van de landelijke doelstelling, worden ook zoveel mogelijk gemotiveerd. In gevallen waarin motivering ontbreekt, is aanpassing nog in overweging (met name naar aanleiding van zienswijzen) in het kader van het besluit voor het betreffende gebied. Doelstellingen die volgens de tabellen zijn aangepast ten opzichte van het ontwerpbesluit (zie kolom "Besluit") staan eveneens onder de betreffende tabellen gemotiveerd. De instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-waarden die zijn toegevoegd ten opzichte van het ontwerpbesluit, zijn in principe op behoud gesteld, omdat de landelijke doelstelling al haalbaar werd geacht zonder deze toevoegingen. De instandhoudingsdoelstellingen die om deze reden op behoud zijn gesteld en daarmee afwijken van de landelijke doelstelling voor de betreffende Natura 2000-waarde, zijn in de tabellen gemarkeerd met een x. De niet-broedvogelsoorten waarvoor zowel landelijk als in alle gebieden een behoudopgave is gesteld zijn samengevat in één tabel. Bij broedvogels en niet-broedvogels wordt in de kolom "Populatie" tevens aangegeven of er sprake is van herstel dan wel uitbreiding (↑). In een aparte kolom is van elk gebied de relatieve bijdrage vermeld. In het geval van soorten is dit het aandeel van de landelijke populatie dat (geregeld) in het gebied aanwezig is. Afhankelijk van de soort wordt dit afgemeten aan getelde aantallen, aantal bezette plekken of kilometerhokken.

Er is gebruik gemaakt van de volgende klasse-indeling:

A1 = 15-30%, A2 = 30-50%, A3 = 50-75% en A4 = >75%

B1 = 2-6% en B2 = 6-15%

C = <2%

¹² SOVON & CBS (2005): Trends van vogelaantallen in het Nederlandse Natura 2000 netwerk. SOVON-informatierapport 2005/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

¹³ De landelijke doelomschrijving in deze paragraaf beperkt zich in principe tot behoud/uitbreiding oppervlakte (of omvang leefgebied) en behoud/verbetering kwaliteit (leefgebied), in geval van soorten en vogels aangevuld met het doel voor behoud/uitbreiding populatie. Voor de volledige formulering van de landelijke doelen inclusief toelichting wordt verwezen naar het Natura 2000 doelendocument (2006).

B.2.1 Vogelrichtlijn: broedvogels

A119 – Porseleinhoen						
Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel populatie						
N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
003	Duinen Vlieland	behoud	behoud	4	C	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	2	C	aanwijzingsbesluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	15	B2	ontwerpbesluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	4 (†)	C	ontwerpbesluit
010	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	uitbreiding	verbetering	1 (†)	C	ontwerpbesluit
012	Sneekermeergebied	behoud	behoud	2 (†)	C	conform ontwerp
013	Alde Feanen	behoud	behoud	20 (†)	B1	ontwerpbesluit
019	Leekstermeergebied	behoud	behoud	2 (†)	C	ontwerpbesluit
020	Zuidlaardermeergebied	uitbreiding	verbetering	20 (†)	B2	ontwerpbesluit
023	Fochteloërveen	behoud	behoud	20 (†)	B1	ontwerpbesluit
033	Bargerveen	behoud	behoud	15 (†)	B1	ontwerpbesluit
034	Weerribben	uitbreiding	verbetering	30 (†)	B1	ontwerpbesluit
035	De Wieden	behoud	behoud	20	B2	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	10 (†)	C	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	20 (†)	B1	ontwerpbesluit
066	Uiterwaarden Neder-Rijn	uitbreiding	verbetering	10 (†)	B1	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	10 (†)	C	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	10 (†)	C	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	18 (†)	B1	aanwijzingsbesluit
074	Zwarte Meer	uitbreiding	verbetering	7 (†)	B1	aanwijzingsbesluit
075	Ketelmeer & Vossemeer	uitbreiding	verbetering	4 (†)	C	Aanwijzingsbesluit
078	Oostvaardersplassen	uitbreiding	verbetering	40 (†)	B2	aanwijzingsbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	8	B1	ontwerpbesluit
105	Zouweboezem	behoud	behoud	9 (†)	C	ontwerpbesluit
106	Boezems Kinderdijk	behoud	behoud	1	C	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	5 (†)	C	ontwerpbesluit
140	Groote Peel	uitbreiding	verbetering	5 (†)	C	aanwijzingsbesluit

De landelijke staat van instandhouding van het porseleinhoen is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk “zeer ongunstig” en “matig ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierop aan: “uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel van een populatie van ten minste 400 paren”. De aantallen van het porseleinhoen vertonen jaarlijks grote schommelingen als gevolg van weersomstandigheden zodat een doelstelling op basis van het gemiddelde niet doelmatig is. Er is daarom gekozen voor een populatieniveau in gunstige jaren, de jaren waarin in het late voorjaar sprake is van hoge waterstanden in het leefgebied dat de belangrijkste voorwaarde is om tot broeden over te gaan. De herstelopgave volgt het Beschermingsplan moerasvogels 2000-2004 (2000)¹⁴. Er zijn voor het porseleinhoen extra inspanningen nodig om de gewenste landelijke minimumpopulatie te bereiken¹⁵.

¹⁴ Boer, T. den (2000): Beschermingsplan moerasvogels 2000-2004. Rapport Directie Natuurbeheer nr.47. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Wageningen.

¹⁵ Natura 2000 doelendocument (2006): Tekstkader 4.5.1 Landelijke doelen broedvogels (“gemaakte keuze”).

Er is een beleidskeuze gemaakt om strategisch te lokaliseren door de opgave voor herstel van plas-dras situaties voor onder andere het porseleinhoen te leggen in het landschap Meren en Moerassen, waaronder het gebied IJsselmeer (072). Daarnaast liggen er potenties in het rivierengebied, waar de soort momenteel matig vertegenwoordigd is (met uitzondering van het noordelijke deel van de IJssel). Behoud wordt nastreeft in die gebieden waar de historische potentie niet meer haalbaar is, waar de lokale populatietrend stabiel of toenemend is zodat behoud van het leefgebied voldoende is, of waar onvoldoende trendgegevens beschikbaar zijn om de potenties voor herstel in te schatten. De gebieden Duinen Vlieland (003), Duinen Ameland (005) bieden onvoldoende potentie voor verdere verbetering van het leefgebied en de daarmee samenhangende populatieontwikkeling. In de gebieden Bargerveen (033) en Boezems Kinderdijk (106) is de lokale populatietrend stabiel; in de gebieden Lauwersmeer (008), Fochteloërveen (023), De Wieden (035) en Oostelijke Vechtplassen (095) is de lokale populatietrend toenemend. Van de gebieden Groote Wielen (009), Sneekermeegebied (012) en Leekstermeegebied (019) zijn onvoldoende trendgegevens beschikbaar. Voor Groote Wielen, Sneekermeegebied, Leekstermeegebied, Fochteloërveen, Bargerveen, Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (036), Zouweboezem (105) en Biesbosch (112) is ingeschat dat het behoud van het leefgebied voldoende is voor een (kleine) toename van de populatie.

A122 – Kwartelkoning

Landelijke doelstelling: behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
012	Sneekermeegebied	behoud	behoud	2 (↑)	C	conform ontwerp
019	Leekstermeegebied	behoud	behoud	5 (↑)	C	ontwerpbesluit
035	De Wieden	uitbreiding	verbetering	20 (↑)	B1	ontwerpbesluit
036	Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht	behoud	behoud	5	C	ontwerpbesluit
038	Uiterwaarden IJssel	uitbreiding	verbetering	60 (↑)	B2	ontwerpbesluit
066	Uiterwaarden Neder-Rijn	uitbreiding	verbetering	40 (↑)	B1	ontwerpbesluit
067	Gelderse Poort	uitbreiding	verbetering	40 (↑)	B1	ontwerpbesluit
068	Uiterwaarden Waal	uitbreiding	verbetering	30 (↑)	B1	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de kwartelkoning is op de aspecten populatie en leefgebied beoordeeld als respectievelijk “gunstig” en “matig ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit hier gedeeltelijk op aan: “behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud van ten minste 400 paren”. De matig ongunstige staat van instandhouding op het aspect leefgebied wordt vooral veroorzaakt door de ongunstige situatie in landbouwgebieden, waar de soort sterk van het maaibeheer afhankelijk is¹⁶.

Ondanks dat de landelijke doelstelling op behoud van de kwaliteit en de omvang van het leefgebied en de populatie is gericht, zijn voor meerdere gebieden herstelopgaven voor het leefgebied en/of de populatie gesteld. Eén van de belangrijkste aanleidingen daarvoor is het verlies van broedgebied in de akkerbouwgebieden van het Oldambt (provincie Groningen). Dit gebied is momenteel één van de belangrijkste broedgebieden van Nederland, maar gelet op het agrarische karakter van het Oldambt zijn de mogelijkheden voor duurzame bescherming van de kwartelkoning hier beperkt¹⁷. Om te compenseren voor eventueel verlies van broedgebied wordt in enkele Natura 2000-gebieden ingezet op uitbreiding en/of verbetering van het leefgebied en/of herstel van de populatie. Met name in de rivierengebieden, maar ook in De Wieden (35), zijn hiervoor voldoende mogelijkheden aanwezig, mede op basis van de historische potenties. De soort vertoont in de gebieden Uiterwaarden IJssel (038), Uiterwaarden Neder-Rijn (066), Gelderse Poort (067) en Uiterwaarden Waal (068) een sterke toename, die echter van jaar tot jaar sterk fluctueert. Er wordt gestreefd naar voortzetting en bestendiging (minder fluctuaties) van deze trend. De huidige fluctuaties zijn nu dermate hoog dat er onzekerheid bestaat of elk van deze gebieden in hun huidige vorm jaarlijks voldoende draagkracht kan bieden voor één of meerdere sleutelpopulaties (20 broedparen). In de gebieden Sneekermeegebied (012) en Leekstermeegebied (019) wordt met behoud van het leefgebied een klein herstel van de populatie nastreeft.

A151 – Kemphaan

Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel populatie

¹⁶ Zie ook Natura 2000 profielendocument (2008): Kwartelkoning (A122).

¹⁷ Natura 2000 doelendocument (2006): Tekstkader 4.5.1 Landelijke doelen broedvogels (“gemaakte keuze”).

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
008	Lauwersmeer	uitbreiding	verbetering	20 (†)	B1	ontwerpbesluit
009	Groote Wielen	uitbreiding	verbetering	10 (†)	C	ontwerpbesluit
012	Sneekermeergebied	uitbreiding	verbetering	20 (†)	B1	conform ontwerp
013	Alde Feanen	behoud	behoud	10 (†)	C	ontwerpbesluit
015	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	10 (†)	B1	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	20 (†)	C	aanwijzingsbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	uitbreiding	verbetering	25 (†)	B2	ontwerpbesluit
092	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld en Twiske	uitbreiding	verbetering	5 (†)	C	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de kempfaan als broedvogel is op de aspecten leefgebied en populatie beoordeeld als “zeer ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit daarop aan: “uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor herstel populatie van ten minste 1000 hennen”. Vrijwel alle gebiedsdoelen sluiten aan op de landelijke doelstelling. Alleen in de Alde Feanen (013) wordt van de landelijke verbeteropgave voor het aspect leefgebied afgeweken; in dit gebied wordt met behoud van het huidige leefgebied een uitbreiding van de populatie beoogd.

A156 – Grutto

Landelijke doelstelling: uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 50.000 paren

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
1	Waddenzee	uitbreiding	verbetering	140 (†)	C	conform ontwerp
5	Duinen Ameland	behoud	behoud	25	C	doel aangepast ^a
8	Lauwersmeer	uitbreiding	verbetering	60 (†)	C	conform ontwerp
9	Groote Wielen	uitbreiding	verbetering	75 (†)	C	doel aangepast ^b
10	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	uitbreiding	verbetering	45 (†)	C	conform ontwerp
12	Sneekermeergebied	uitbreiding	verbetering	190 (†)	C	conform ontwerp
13	Alde Feanen	uitbreiding	verbetering	80 (†)	C	conform ontwerp
15	Van Oordt's Mersken	uitbreiding	verbetering	90 (†)	C	conform ontwerp
20	Zuidlaardermeergebied	uitbreiding	verbetering	65 (†)	C	conform ontwerp
35	De Wieden	uitbreiding	verbetering	360 (†)	C	conform ontwerp
38	Rijntakken	uitbreiding	verbetering	110 (†)	C	conform ontwerp
56	Arkemheen	uitbreiding	verbetering	560 (†)	C	conform ontwerp
72	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	30 (†)	C	conform ontwerp
89	Eilandspolder	uitbreiding	verbetering	220 (†)	C	conform ontwerp
90	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	uitbreiding	verbetering	480 (†)	C	conform ontwerp
92	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	uitbreiding	verbetering	440 (†)	C	conform ontwerp
93	Polder Zeevang	uitbreiding	verbetering	750 (†)	C	conform ontwerp
102	De Wilck	behoud	verbetering	80 (†)	C	conform ontwerp
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haack	uitbreiding	verbetering	35 (†)	C	conform ontwerp
104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	uitbreiding	verbetering	110 (†)	C	conform ontwerp

107	Donkse Laagten	behoud	verbetering	110 (†)	C	conform ontwerp
109	Haringvliet	uitbreiding	verbetering	60 (†)	C	conform ontwerp
110	Oudeland van Strijen	uitbreiding	verbetering	130 (†)	C	conform ontwerp
118	Oosterschelde	behoud	behoud	35	C	conform ontwerp
121	Yerseke en Kapelse Moer	uitbreiding	verbetering	60 (†)	C	conform ontwerp

- (a) De doelstelling voor Duinen Ameland is aangepast, omdat bij nader inzien behoud van de huidige situatie het hoogst haalbare is (het beheer van de vochtige randen van de duinen kan niet verbeterd worden ten gunste van de grutto).
- (b) De doelstelling voor Groote Wielen is aangepast, omdat bij nader inzien een oostelijke locatie met grasland niet voldoende geschikt gemaakt kan worden als leefgebied voor de grutto, waardoor de maximale populatietoename iets lager is geschat.

De landelijke staat van instandhouding van de grutto als broedvogel is beoordeeld als “zeer ongunstig”. De landelijke doelstelling sluit hierbij aan: “uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied. Gestreefd wordt naar herstel van een populatieniveau van ten minste 50.000 paren”. De gebiedsdoelen sluiten aan bij de landelijke doelstelling met uitzondering van de gebieden Duinen Ameland, Donkse Laagten, De Wilck en Oosterschelde. In deze gebieden is behoud van de huidige oppervlakte leefgebied het hoogst haalbare. In Duinen Ameland en Oosterschelde is ook verbetering van de kwaliteit van het leefgebied niet mogelijk en is behoud van de populatie het hoogst haalbare.

A295 – Rietzanger

Landelijke doelstelling: behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
004	Duinen Terschelling	behoud	behoud	120	C	aanwijzingsbesluit
005	Duinen Ameland	behoud	behoud	230	C	aanwijzingsbesluit
008	Lauwersmeer	behoud	behoud	1.900	B2	ontwerpbesluit
009	Groote Wielen	behoud	behoud	220	C	ontwerpbesluit
012	Sneekstermeergebied	behoud	behoud	370	C	conform ontwerp
013	Alde Feanen	behoud	behoud	800	B1	ontwerpbesluit
014	Deelen	behoud	behoud	200	C	aanwijzingsbesluit
019	Leekstermeergebied	behoud	behoud	10	C	ontwerpbesluit
020	Zuidlaardermeergebied	behoud	behoud	200	C	ontwerpbesluit
034	Weerribben	behoud	behoud	900	B1	ontwerpbesluit
035	De Wieden	behoud	behoud	3.000	A1	ontwerpbesluit
072	IJsselmeer	behoud	behoud	990	B1	aanwijzingsbesluit
074	Zwarte Meer	behoud	behoud	270	C	aanwijzingsbesluit
078	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	790	B1	aanwijzingsbesluit
089	Eilandspolder	behoud	behoud	230	C	ontwerpbesluit
090	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	480	B1	ontwerpbesluit
092	Ijperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	800	B1	ontwerpbesluit
095	Oostelijke Vechtplassen	behoud	behoud	880	B1	ontwerpbesluit
103	Nieuwkoopse Plassen & De Haack	behoud	behoud	340	C	ontwerpbesluit
109	Haringvliet	behoud	behoud	420	C	ontwerpbesluit
112	Biesbosch	behoud	behoud	260	C	ontwerpbesluit

De landelijke staat van instandhouding van de rietzanger is op de aspecten leefgebied en populatie beoordeeld als “gunstig”. De landelijke doelstelling sluit daarbij aan: “behoud omvang en kwaliteit leefgebied

voor behoud populatie van ten minste 20.000 paren". De gebiedsdoelen sluiten aan bij de landelijke doelstelling.

B.2.2 Vogelrichtlijn: niet-broedvogels

De doelniveaus van niet-broedvogels zijn meestal uitgedrukt als seizoensgemiddelde of als (gemiddeld) seizoensmaximum. Deze gemiddelden, die worden bepaald aan de hand van maandelijkse tellingen, worden als volgt berekend¹⁸:

Het seizoensgemiddelde is het gemiddelde aantal in een gebied aanwezige vogels over het gehele seizoen, berekend aan de hand van maandelijks uitgevoerde tellingen over een reeks seizoenen (1999/2000-2003/2004).

Het (gemiddeld) seizoensmaximum is het gemiddelde van het grootste getelde aantal (piekaantal) per seizoen (juli t/m juni van het volgende jaar) berekend over een reeks van achtereenvolgende seizoenen (meestal vijf seizoenen: 1999/2000-2003/2004).

Bij voorkeur is het doelniveau uitgedrukt als seizoensgemiddelde omdat dit een indicatie geeft voor het gebruik van een gebied over het gehele seizoen. Bij onvoldoende beschikbaarheid van jaarrondtellingen moet soms worden teruggevallen op het seizoensmaximum.

A156 – Grutto
Landelijke doelstelling: Behoud van omvang en verbetering kwaliteit leefgebied met een draagkracht voor een populatie van gemiddeld 15.000 vogels (seizoensgemiddelde)

N2k-nr	Natura 2000-gebied	Doel omvang	Doel kwaliteit	Populatie	Relatieve bijdrage	Besluit
1	Waddenzee	behoud	behoud	1.300†	f, A1	conform ontwerp
1	Waddenzee	behoud	behoud	6.400 (max)	s, n.n.b.	conform ontwerp
8	Lauwersmeer	behoud	verbetering	270†	f, B1	conform ontwerp
8	Lauwersmeer	behoud	verbetering	1.100 (max)†	s, n.n.b.	conform ontwerp
9	Groote Wielen	behoud	verbetering	110†	f, C	conform ontwerp
9	Groote Wielen	behoud	behoud	670 (max)	s, n.n.b.	conform ontwerp
10	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	behoud	verbetering	45†	f, C	conform ontwerp
10	Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving	behoud	behoud	630 (max)	s, n.n.b.	conform ontwerp
11	Witte en Zwarte Brekken	behoud	behoud	940 (max)	s, n.n.b.	conform ontwerp
12	Sneekerveergebied	behoud	verbetering	150†	f, C	conform ontwerp
12	Sneekerveergebied	behoud	behoud	2.100 (max)	s, n.n.b.	conform ontwerp
13	Alde Feanen	behoud	behoud	130	f, C	conform ontwerp
13	Alde Feanen	behoud	behoud	4.200 (max)	s, n.n.b.	conform ontwerp
15	Van Oordt's Mersken	behoud	behoud	12	f, C	conform ontwerp
15	Van Oordt's Mersken	behoud	behoud	100 (max)	s, n.n.b.	conform ontwerp
20	Zuidlaardermeergebied	behoud	behoud	18	f, C	conform ontwerp
36	Uiterwaarden Zwarte water en Vecht	behoud	behoud	80	sf, C	Aanwijzingsbesluit
38	Rijntakken	behoud	verbetering	670†	f, C	conform ontwerp
38	Rijntakken	behoud	verbetering	6.400 (max)†	s, n.n.b.	conform ontwerp
56	Arkemheen	uitbreiding	verbetering	130†	f, C	conform ontwerp
56	Arkemheen	behoud	behoud	350 (max)	s, n.n.b.	conform ontwerp

¹⁸ Voorbeeld voor een seizoen met de volgende telresultaten (juli-juni): 0, 0, 0, 100, 100, 200, 100, 100, 0, 0, 0, 0. Het seizoensmaximum bedraagt in dit geval 200, het seizoensgemiddelde 50 (som van alle maandcijfers gedeeld door 12).

72	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	290†	f, C	conform ontwerp
72	IJsselmeer	uitbreiding	verbetering	2.200 (max)†	s, n.n.b.	conform ontwerp
74	Zwarte Meer	behoud	behoud	behoud	s, n.n.b.	aanwijzingsbesluit
75	Ketelmeer & Vossemeer	behoud	behoud	20	sf, C	aanwijzingsbesluit
78	Oostvaardersplassen	behoud	behoud	90	sf, C	aanwijzingsbesluit
79	Lepelaarplassen	behoud	behoud	5	sf, C	aanwijzingsbesluit
89	Eilandspolder	behoud	behoud	35	f, C	conform ontwerp
89	Eilandspolder	behoud	behoud	520 (max)	s, n.n.b.	conform ontwerp
90	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	behoud	230†	f, C	conform ontwerp
90	Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder	behoud	verbetering	1.500 (max)	s, n.n.b.	Doel aangepast ^a
92	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	verbetering	110†	f, C	conform ontwerp
92	Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	behoud	behoud	1.100 (max)†	s, n.n.b.	conform ontwerp
93	Polder Zeevang	behoud	verbetering	90†	f, C	conform ontwerp
93	Polder Zeevang	behoud	verbetering	790 (max)†	s, n.n.b.	conform ontwerp
102	De Wilck	behoud	verbetering	25†	f, C	conform ontwerp
102	De Wilck	behoud	behoud	150 (max)	s, n.n.b.	conform ontwerp
104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	behoud	verbetering	25†	f, C	conform ontwerp
104	Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein	behoud	behoud	230 (max)	s, n.n.b.	conform ontwerp
107	Donkse Laagten	behoud	behoud	25	f, C	conform ontwerp
107	Donkse Laagten	behoud	behoud	260 (max)	s, n.n.b.	conform ontwerp
109	Haringvliet	uitbreiding	verbetering	290†	f, C	conform ontwerp
109	Haringvliet	uitbreiding	verbetering	1.500 (max)†	s, n.n.b.	conform ontwerp
110	Oudeland van Strijen	behoud	verbetering	20†	f, C	conform ontwerp
112	Biesbosch	behoud	behoud	60	sf, C	conform ontwerp
114	Krammer-Volkerak	behoud	behoud	20	sf, C	ontwerpbesluit
118	Oosterschelde	behoud	verbetering	180†	f, C	conform ontwerp
118	Oosterschelde	behoud	verbetering	770 (max)†	s, n.n.b.	conform ontwerp

- (a) In het ontwerpbesluit was onterecht de slapende populatie van het gehele Natura 2000-gebied meegeteld, terwijl de instandhoudingsdoelstelling uitsluitend het Vogelrichtlijngebied betreft. Het doel is hierop aangepast.

De landelijke staat van instandhouding van de grutto als niet-broedvogel wordt als 'zeer ongunstig' beoordeeld vanwege een 'zeer ongunstige' beoordeling van de aspecten 'populatie' en 'toekomstperspectief'. Het aspect 'leefgebied' heeft een 'matig ongunstige' beoordeling. De landelijke doelstelling sluit hierbij aan. Ondanks de landelijke zeer ongunstige staat van instandhouding, geldt voor de meeste gebieden een behoudopgave voor zowel omvang als kwaliteit van het leefgebied. De reden hiervoor is dat de afnemende trend wordt veroorzaakt door ontwikkelingen in de omstandigheden voor de grutto als broedvogel die grotendeels buiten het Natura 2000-netwerk liggen. Indien voor een gebied een uitbreidings- en/of verbeterdoelstelling is geformuleerd, is er na het Natura-2000 aanwijzingsbesluit verslechtering opgetreden. Om die reden is het noodzakelijk om de situatie voor de grutto als niet-broedvogel ten tijde van het Natura 2000-aanwijzingsbesluit te herstellen en daarna minstens te behouden.

Niet-broedvogelsoorten

Landelijke doelstelling: behoud omvang en kwaliteit leefgebied voor behoud populatie

Vogelsoort	Aantal gebieden	Landelijke doelstelling	Populatie Sneeker-meergebied	Relatieve bijdrage*	Besluit
A040 Kleine rietgans ^(f)	4	8.000	580 (max)	s	conform ontwerp
A041 Kolgans ^{(f);(g)}	36	218.300	1.400/91.800 (max) ^(h)	sf, C	conform ontwerp
A045 Brandgans ^{(f);(g)}	26	140.900	740/60.300 max) ^(h)	sf, C	conform ontwerp
A050 Smient ^{(f);(g)}	46	258.200	5.900	sf, B1	conform ontwerp
A051 Krakeend ^{(f);(g)}	35	10.200	220	f, B1	conform ontwerp
A052 Wintertaling ^(c)	24	21.000	890	f, B1	conform ontwerp
A053 Wilde eend ^(f)	13	128.000	1.500	f, C	conform ontwerp
A056 Slobeend ^(d) ^(f)	39	5.750	150	f, C	conform ontwerp
A125 Meerkooet ^{(d);(f)}	23	89.700	1.700	f, B1	conform ontwerp
A140 Goudplevier ^(e)	11	32.300	520	f, C	conform ontwerp
A142 Kievit ^(b)	11	75.500	3.500	sf, B1	conform ontwerp
A151 Kemphaan ^(a)	5	39.500	60 (max)/5.200 (max) ^(h)	sf	conform ontwerp
A160 Wulp ^(f)	17	101.100	1.000 (max)	s	conform ontwerp

* Het gebied vervult hoofdzakelijk een slaappleatsfunctie (s), foerageerfunctie (f) of beide (sf). Relatieve bijdrage is alleen berekend als het landelijke doel en het gebiedsdoel beide zijn gebaseerd op dezelfde waarde (of seizoensmaximum of seizoensgemiddelde).

- Kemphaan: ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is landelijk een behoudsdoelstelling geformuleerd. De recente afname is verbonden aan een afname op internationaal niveau en mogelijk aan enkele andere slecht stuurbare factoren (Natura 2000 doelendocument, 2006).
- Kievit: ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding is landelijk een behoudsdoelstelling voor deze soort geformuleerd, omdat deze staat van instandhouding alleen gebaseerd is op toekomstverwachting (Natura 2000 doelendocument, 2006).
- Wintertaling: ondanks de landelijk matig ongunstige staat van instandhouding op het aspect populatie is landelijk een behoudsdoelstelling voor deze soort geformuleerd. De staat van instandhouding is gebaseerd op een populatieafname die niet leidt tot een waarde van minder dan 75% van de draagkrachtindicatie (Natura 2000 doelendocument, 2006).
- Slobeend en meerkooet: enige afname landelijk als gevolg van herstel van zout-zoet overgangen is aanvaardbaar.
- Goudplevier: de goudplevier heeft landelijk een opgave voor uitbreiding omvang en verbetering kwaliteit leefgebied. De verslechtering van de kwaliteit van het leefgebied is niet zichtbaar in de trend, deze laat een toename zien binnen het Natura 2000-netwerk. Dit betreft echter minder dan de helft van de Nederlandse vogels en is een gevolg van verschuivingen in de ligging van de pleisterplaatsen. Incidentele tellingen buiten het monitoringsnetwerk suggereren dat de kwaliteit van het leefgebied buiten het Natura 2000-netwerk is afgenomen. Herstelopgaven binnen het netwerk zijn in dit licht niet geformuleerd (Natura 2000 doelendocument, 2006).
- Kleine rietgans, kolgans, brandgans, smient, krakeend, wilde eend, slobeend, meerkooet en wulp: de staat van instandhouding van de soort is beoordeeld als "gunstig"¹⁹.
- Kolgans, brandgans, smient en krakeend: enige afname landelijk veroorzaakt door extensivering van landgebruik (onder andere door natuurontwikkeling) is aanvaardbaar.
- Het eerste getal betreft de foerageerfunctie, het tweede getal de slaappleatsfunctie. Relatieve bijdrage, indien vermeld, is gebaseerd op de foerageerfunctie.

Appendix

Toelichting op de selectie- en begrenzingscriteria die bij de aanwijzing van het Vogelrichtlijngebied Sneekermeer / Goëngarijsterpoelen / Terkaplesterpoelen en Akmarijp gebruikt zijn (2000).

Onderstaande paragrafen zijn afkomstig uit de nota van toelichting van het Vogelrichtlijnbesluit.

¹⁹ De beschreven staat van instandhouding van de meerkooet wijkt af van de staat van instandhouding zoals gegeven in het Natura 2000 doelendocument (2006) (onder andere aanwijzingsbesluit IJsselmeer, Stcr. 2010, 2212).

3. Gebiedsbeschrijving, aanduiding leefgebied en begrenzing

3.2 Aanduiding leefgebied

Het gebied Sneekermeer c.a. is aangewezen als speciale beschermingszone vanwege de aanwezigheid van open water, graslanden en moeraszones die als geheel het leefgebied vormen van een aantal in artikel 4 van de richtlijn bedoelde vogelsoorten. Het is een watergebied dat het leefgebied vormt van soorten van Bijlage I van de Vogelrichtlijn (art. 4.1), en fungeert tevens als broedgebied, overwinteringsgebied en rustplaats in de trekzone van andere trekvogelsoorten (art. 4.2). De begrenzing van de beschermingszone is zo gekozen dat een in landschappelijk en vogelkundig opzicht samenhangend geheel is ontstaan dat voorziet in de beschermingsbehoefte met betrekking tot het voortbestaan en/of voortplanten van bedoelde vogelsoorten.

Het onderhavige gebied is tevens aangewezen als watergebied van internationale betekenis onder de Wetlands-Conventie vanwege het voorkomen van belangrijke aantallen watervogels (criterium 6).

4. Vogelkundige waarden

4.1 Kwalificerende vogelsoorten

Sneekermeer, Goëngarijster- en Terkaplesterpoelen en Akmarij kwalificeert als speciale beschermingszone vanwege het voorkomen van drempeloverschrijdende aantallen van Kolgans, Brandgans²⁰ en Smient die het gebied benutten als overwinteringsgebied, voedselgebied en/of rustplaats. Het gebied kan hierdoor tevens worden aangemerkt als watergebied van internationale betekenis zoals bedoeld in de Wetlands-Conventie (criterium 6). Bovendien behoort het gebied zowel tot één van de vijf belangrijkste broedgebieden als tot één van de vijf belangrijkste rustplaatsen voor de Kemphaan in Nederland.

Soort van Bijlage I waarvoor het gebied tot "een van de vijf belangrijkste" in Nederland behoort

Soort	Art. 4	Brv ^a	Totaal aantal ^b	% in 5e ^c	% in SBZ ^d	Telperiode
Kemphaan <i>Philomachus pugnax</i>	1	ja	330	3%	3%	1993-97
Kemphaan <i>Philomachus pugnax</i>	1	nee	1 000 000+	0,2%	0,3%	1994-97

Soort van Bijlage I en andere trekkende watervogelsoorten waarvoor het gebied aan de 1%-drempel voldoet

Soort	Art. 4	Brv ^a	Biogeografische populatie ^e	1% Biopop ^f	% in SBZ ^g	Telperiode
Kolgans <i>Anser albifrons</i>	2	nee	NW-Siberië/NW-Europa	6 000	2,8%	1994-97
Brandgans <i>Branta leucopsis</i>	1	nee	Rusland-Nederland	1 800	5,5%	1994-97
Smient <i>Anas penelope</i>	2	nee	W-Siberië/NW-Europa	12 500	1,5%	1993-97

- De kwalificatie betreft in het gebied broedende vogels (indien ingevuld met "ja") of niet-broedende vogels ("nee")
- Omvang van de Nederlandse broedpopulatie (in paren, indien broedvogels) of biogeografische populatie (niet-broedvogels; Kemphaan betreft ondergrens aantalsklasse)
- Aantal in het op vier na belangrijkste gebied (5e gebied) uitgedrukt als percentage van de landelijke broedpopulatie (broedvogels) of van de biogeografische populatie (niet-broedvogels)
- Aantal in het onderhavige gebied uitgedrukt als percentage van de landelijke broedpopulatie (broedvogels) of van de biogeografische populatie (niet-broedvogels)
- Biogeografische populatie waartoe de in Nederland pleisterende exemplaren van deze soort worden gerekend
- Drempelwaarde zijnde 1% van de betreffende biografische populatie (biografische populaties en drempelwaarden van niet-broedende vogels ontleend aan Rose & Scott 1997, Waterfowl Population Estimates – 2nd edition. Wetlands International, Wageningen)
- Aantal in het onderhavige gebied uitgedrukt als percentage van de biogeografische populatie

²⁰ Onderstreepte soorten zijn opgenomen in Bijlage I van de richtlijn (artikel 4.1).

4.2 Andere relevante vogelsoorten

Andere soorten van Bijlage I waarvoor het gebied van betekenis is, zijn Porseleinhoen en Kwartelkoning (broedvogels) en Goudplevier (niet-broedvogels). Andere trekkende vogelsoorten waarvoor het gebied van betekenis is als overwinteringsgebied, voedselgebied en/of rustplaats: Aalscholver, Kleine rietgans, Krakeend, Wintertaling, Wilde eend, Slobeend, Meerkoeit, Kievit, Grutto en Wulp. De rietkragen zijn van belang als broedgebied voor de Rietzanger (trekvoegel opgenomen in de nationale lijst van met uitroeiing bedreigde of speciaal gevaar lopende soorten). De biotopen van deze vogels hebben mede de begrenzing van dit gebied bepaald.

4.3 Plaatselijke omstandigheden

Het gebied ontleent zijn betekenis vooral aan de grote aantallen ganzen (Kolganzen, Kleine rietgans, Brandgans) en Smienten die 's winters ondergelopen boezemlanden, zomerpolders en aangrenzende wateren in groten getale benutten als slaappleatsen. Deze zijn met name gelegen in het zuidwestelijk deel van het Sneekemeer (o.a. Grutte Griene, Graverij) en in het oostelijk deel rond de Terklaplesterpoelen (Aldhof, Blaagerzen, Polder Meinesleat-Akkrumerrak). De voedselgebieden liggen zowel binnen het aangewezen gebied als in de wijde omgeving. De in de periode 1993-97 vastgestelde aantallen geven een onvolledig beeld van het gebruik van de slaappleatsen omdat deze vooral tellingen betreffen van overdag binnen het gebied foeragerende vogels²¹. Ook diverse soorten zwemeenden (met name Wintertaling, Slobeend), Meerkoeit en steltlopers (Grutto, Wulp, Kempphaan; slaappleatsen) hebben in de trektijd en/of 's winters een uitgesproken voorkeur voor plas-dras situaties in ondergelopen boezemlanden en zomerpolders. Datzelfde geldt voor de Smient die echter ook op drogere graslanden foerageert; deze soort heeft ook slaappleatsen in het gebied. Goudplevier, Kievit, Grutto, Wulp en Kempphaan gebruiken de natte en/of droge graslanden ook als voedselgebied. De Aalscholver foerageert verspreid over alle open wateren binnen het gebied. Kempphaan en Kwartelkoning zijn als broedvoegel aangewezen op de extensief beheerde graslanden die in het zuidwestelijk en oostelijk deel van het gebied aanwezig zijn (o.a. Bloksleat, Grutte Griene). De Rietzanger broedt verspreid in de aanwezige rietkragen en rietveldjes (o.a. Gauwsterzijl, Bloksleat, westzijde Langstaartenpoel, Petgaten bij Akmarijp). Ook moerasvogels als Porseleinhoen en Bruine kiekendief gebruiken met riet begroeide moeraszones als nestplaats.

²¹ In de winter 1998/99 werden op de slaappleatsen in het zuidwestelijke deel van het gebied max. 38.000 Kolganzen en 14.500 Brandganzen vastgesteld (resp. 6,3 en 8,0% van de betreffende biogeografische populaties).

Bijlage Gebiedsbegrenzingsen

LEGENDA Artikel:	Noemer
	Indicatief/exact
	GIO-id²²
1, eerste lid	Sneekermeeergebied – Vogelrichtlijngebied
	Exact
	/join/id/regdata/mnre1153/2025/N2000_Sneekermeeergebied_VR/nld@2025-03-01
2, tweede lid	Natura 2000-gebied Sneekermeeergebied
	Exact
	/join/id/regdata/mnre1153/2025/N2000_Sneekermeeergebied_N2000/nld@2025-03-01

²² Het GML-bestand voor de werkingsgebieden is via Internet raadpleegbaar door de URL <https://identifier.officielebekendmakingen.nl/join/..> te zetten (bijvoorbeeld https://identifier.officielebekendmakingen.nl/join/id/regdata/mnre1034/2019/or_waterkwaliteit/nld@2019-11-01).